

Sygn. akt: III S 2/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

na posiedzeniu niejawnym w składzie :

Przewodniczący SSA Lena Jachimowska (spr.)

Sędziowie SSA Antonina Grymel

SSA Marek Żurecki

po rozpoznaniu skargi A. K. (A. K.)

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Katowicach

w sprawie o sygn. akt X U 138/17

postanawia: 1. stwierdzić, że w toku postępowania z odwołania skarżącego A. K. w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygnaturą akt X U 138/17 doszło do nieuzasadnionej przewlekłości;

2. przyznać A. K. odpowiednią sumę pieniężną w kwocie 2.000,- zł (dwa tysiące złotych 00/100 groszy) z tytułu przewlekłości, o której mowa w pkt 1.

SSA Antonina Grymel SSA Lena Jachimowska SSA Marek Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III S 2/18

UZASADNIENIE

Pismem z 3 stycznia 2018 r., które wpłynęło do Sądu Okręgowego w Katowicach w dniu 5 stycznia 2018 r., a do Sądu Apelacyjnego w Katowicach w dniu 11 stycznia 2018 r. skarżący A. K. wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Katowicach, prowadzonym pod sygn. X U 138/17: domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania oraz przyznania od Skarbu Państwa kwoty 16.000 zł.

W uzasadnieniu skargi podniósł, że sprawa wpłynęła do Sądu Okręgowego 26 stycznia 2017 r., wyrok w sprawie ogłoszono 17 lipca 2017 r., a do dnia wniesienia skargi (5 stycznia 2018 r.) skarżący nie otrzymał uzasadnienia wyroku.

W odpowiedzi na skargę przedstawiciel Skarbu Państwa - Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach wniósł o jej oddalenie, albowiem w sprawie nie występuje zjawisko nieuzasadnionej przewlekłości postępowania w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Przedstawiając chronologicznie przebieg sprawy wskazał, że skarżący wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 16 listopada 2016 r. dotyczącej ustalenia wartości kapitału początkowego. Sprawa wpłynęła do Sądu Okręgowego w dniu 26 stycznia 2017 r. W dniu 13 czerwca 2017 r. sędzia referent zarządzeniem wyznaczył termin rozprawy na 17 lipca 2017 r. W dniu 27 lipca 2017 r. ogłoszono wyrok oddalający odwołanie, a w dniu 28 lipca 2017 r. ubezpieczony złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Akta sprawy z wnioskiem o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia zostały przedłożone sędziemu referentowi 28 lipca 2017 r. Z urlopu wypoczynkowego sędzia referent korzystał w okresie od 7 do 25 sierpnia 2017 r. Akta sprawy zostały zwrócone z uzasadnieniem wyroku w dniu 5 stycznia 2018 r. W dniu 8 stycznia 2018 r. przesłano skarżącemu odpis wyroku wraz z uzasadnieniem.

Sąd Apelacyjny, w oparciu o przedstawiony stan faktyczny zważył, co następuje:

Skarga A. K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2018.75 j.t.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Art. 2 ust. 2 powołanej ustawy wskazuje, że dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (...). Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Z kolei art. 1 ust. 3 ustawy stanowi, że przepisy ustawy stosuje się zgodnie ze standardami wynikającymi z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, ze zm.).

Z utrwalonego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że ocena tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania winna uwzględniać następujące kryteria: złożoność sprawy, znaczenie sprawy dla interesów skarżącego, w tym szczególne okoliczności wskazujące na potrzebę zachowania staranności dla szybszego rozstrzygnięcia sprawy (np.: charakter bytowy sprawy), przyczynienie się skarżącego do przewlekłości postępowania, poprzez wskazanie czynności prawnych oraz pozaprawnych, które spowodowały opóźnienie sprawy i w jakim zakresie oraz zachowanie organów sądowych odpowiedzialnych za prowadzenie sprawy.

Podkreślenia wymaga, że pojęcie przewlekłości postępowania nie jest zależne wprost od czasu trwania czynności procesowych, trzeba bowiem uwzględniać nade wszystko to, czy planowanie i przeprowadzanie czynności nie jest nadmiernie rozciągnięte w czasie i wyraźnie przedłużające tok czynności. Zawsze trzeba to odnosić do konkretnych realiów sprawy, przyjętego trybu postępowania i wypełnienia ustawowych zadań przewidzianych dla danego postępowania. Muszą być także respektowane uprawnienia poszczególnych uczestników postępowania zaś ocena, czy sprawę rozpoznano "w rozsądnym terminie", zależy od okoliczności konkretnej sprawy. Ocena ta winna uwzględniać następujące elementy: złożoność sprawy, znaczenie sprawy dla interesów skarżącego, zachowanie skarżącego i zachowanie się organu procesowego. Każdy z elementów badany jest oddzielnie, a dopiero następnie dokonuje się oceny ich łącznego efektu.

Przede wszystkim jednak należy zwrócić uwagę na zawarte w zacytowanym przepisie pojęcie „**bez nieuzasadnionej zwłoki**”, bowiem nie każda zwłoka może być przyczyną stwierdzenia przewlekłości, lecz **jedynie zwłoka**

nieuzasadniona. Zatem ocena, czy postępowanie trwa dłużej niż to konieczne, dokonywana musi być na podstawie zarówno analizy charakteru dokonywanych czynności, podjętego trybu postępowania, jak i stanu faktycznego sprawy - konkretnych realiów. Stan ten obejmuje również ocenę sposobu prowadzenia sprawy przez Sąd meriti, może on bowiem wprawdzie podejmować stale czynności procesowe, jednakże w sposób nieracjonalny, utrudniający bądź nawet uniemożliwiający uzyskanie przez stronę postępowania sądowej ochrony czy pozbawienie możliwości bytowych na skutek długotrwałości postępowania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie zaistniała nieuzasadniona przewlekłość - postępowanie w sprawie objętej skargą istotnie trwało zbyt długo.

Od daty wpływu odwołania do Sądu I instancji (26 stycznia 2017 r.) do dnia wniesienia skargi (5 stycznia 2018 r.) toczyło się ono niemal rok, z czego okres od 28 lipca 2017 r. do 5 stycznia 2018 r., ponad 5 miesięcy, to okres oczekiwania na sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku ogłoszonego 27 lipca 2017 r.

Nawet uwzględniając okres 14 dni na sporządzenie przez Sąd I instancji uzasadnienia wyroku z 27 lipca 2017 r. i okres urlopu sędziego referenta od 7 do 25 sierpnia 2017 r. jako okresy uzasadnionej przewlekłości, uzasadnienie wyroku winno być sporządzone najpóźniej do 4 września 2017 r. Natomiast zostało sporządzone z ponad 4 miesięcznym opóźnieniem.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak czynności w okresie od 4 września 2017 r. do 5 stycznia 2018 r. stanowi okres nieuzasadnionej przewlekłości w sprawie.

Nie ulega także wątpliwości, że skarżący w żaden sposób nie przyczynił się do powstania bezczynności.

Odnosząc się do przyznanej kwoty pieniężnej wskazać należy, że art. 12 ust. 4 powołanej na wstępie ustawy stanowi, że uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 do 20.000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznał, że odpowiednią rekompensatę za naruszenie zaufania skarżącego do wymiaru sprawiedliwości oraz za naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki stanowi kwota pieniężna w wysokości 2.000,- (dwa tysiące) złotych jako kwota minimalna wynikająca z powołanego przepisu, za niemal rok nieuzasadnionej przewlekłości postępowania odnoszonej do całości postępowania.

Dlatego też, mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 12 ust. 2 i 4 powołanej wyżej ustawy orzekł jak w sentencji.

SSA Antonina Grymel SSA Lena Jachimowska SSA Marek Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia